

कार्यस्थलमा विद्युतको सुरक्षितरूपले पृथक्करण निम्ति

सूचना पत्र

पेशागत सुरक्षा र स्वास्थ्य शाखा
श्रम विभाग

पेशागत सुरक्षा तथा स्वास्थ्य परिषद

यो सूचना पत्र श्रम विभागको पेशागत सुरक्षा तथा स्वास्थ्य शाखाले तयार गर्नु भएको हो ।

पहिलो संस्करण जनवरी २०१०

यो सूचना पत्र निशुल्करूपले कुनै पनि श्रम विभागको पेशागत सुरक्षा तथा स्वास्थ्य शाखाबाट उपलब्ध हुनु सक्छ । <http://www.labour.gov.hk/eng/public/os/isolation.pdf>. बाट पनि डाउनलोड गर्न सकिन्छ । कार्यालयहरूको पत्ता र फोन नम्बरको निम्ति कृपया 2559 2297 मा फोन गर्नु होला ।

विज्ञापन गर्न, पृष्ठाङ्कन गर्न अथवा कुनै व्यापारिक उद्देश्यको निम्ति बायक निशुल्करूपले यो सूचना पत्रको प्रतिलिपि तयार गरे हुन्छ । कृपया व्यक्त गर्नु होस कि यसको स्रोत श्रम विभागले प्रकाशित गर्नु भएका “कार्यस्थलमा विद्युतको सुरक्षितरूपले पृथक्करण निम्ति सूचना पत्र” हो ।

विषय सूची

१.	परिचय	१
२.	विद्युत सम्बंधित खतराहरू	३
३.	कार्यस्थलमा विद्युतको स्रोतलाई पृथक्करण नगर्ने कारणहरू	४
४.	सुरक्षाको मौलिक मान्य नियमहरू	५
५.	सुरक्षाको निम्ति खास कारवाई	६
६.	खास खतराजनक स्थितिहरू	७
७.	उग्र स्थितिमा वास्तविक कार्य	८
८.	अन्य सुरक्षा सम्बंधित विषय	९
९.	सुपरिष्ककले खास गरि ध्यान दिनु पर्ने कुरो	१०
१०.	संक्षेपमा	११
	सोधपुछहरू	
	सिकायतहरू	

1 परिचय

विद्युत दुर्घटनाको कारणले भएको कई एक व्यक्तिहरूको मृत्यु र गम्भीर रूपले घाईते भएका विषयमा पहिला ध्यान दिनु होला ।

- (१) कसैले भूलचूकमा टाढा तिर भएका बिजुलीको स्विचलाई चालु दिएको हुनले एक जना बिजुलीको तारको जडान गर्दैगरेको विद्युद्वेत्तालाई बिजुलीको करंटले मृत्यु भएको थियो । भूलचूकमा त्यो स्विचलाई कसैले नचलाई दियोस भनेर त्यो स्विचमा कुनै किसिमको चिन्ह अथवा कुनै प्रकारको छेका लगाएको थिएन ।
- (२) एउटा बिजुलीको मेन स्विच बोर्डको बसबार बाट कसिंगर हटाउँदै एक जना विद्युद्वेत्ताको अनुहार र जिउको माथिलो भागलाई फ्लाशओवरले गम्भीरतापूर्वक रूपले जलेको थियो । सो स्विच बोर्डको सबै स्विचहरू र सर्केट ब्रेकरहरूलाई बन्द गरेर राखे को थियो तै पनि मेन स्विच बोर्ड र विद्युत कम्पनी संग जोडेको मेन पुचाउने तार चालू थियो ।
- (३) बिजुलीलाई लम्बन गराउने यूनिटमा लगाएको एउटा चलायमान बिजुलीको ड्रिल अकस्मात रोकियो । एक जना मजदूरले जाँच गर्नलाई सो लम्बन गराउने यूनिटको साकेटको ढकना खोल्नु भयो, तर बिजुलीको करंटले मृत्यु भएको थियो ।
- (४) एउटा एर-कन्डिशनिंग युनिटको कन्ट्रोल पेनलको तारलाई जोड्दै एक जना विद्युद्वेत्तालाई बिजुलीको करंटले मृत्यु भएको थियो । सब-मेन स्विच संग जोडिएको बिजुली पुचाउने तार जो चाहि कन्ट्रोल पेनल संग संलग्न थियो, त्यसलाई बन्ध गरि एको थिएन ।

उपरोक्त दुर्घटनाहरूको समभागी कारण के थियो ?

सो दुर्घटनाहरूमा, त्यो कामको क्रममा बिजुली तारको काम /अनुरक्षणको काम शुरू गर्नु भन्दा अगाडी अथवा अनुरक्षण गर्ने समयमा विद्युत स्थापन गर्ने बिजुली पुचाउने स्त्रोतलाई सुरक्षितरूपले पृथक्करण गरिएको थिएन ।

यो सूचना पत्र सीमावर्ती विद्युद्वेत्ता, तकनीशियन अनि अन्य मजदूरहरूको निम्ति हो जस्ले बिजुलीको तार जोड्ने वा “लो भोल्टेज” (निम्न विद्युत सन्चालन गर्ने शक्ति) को विद्युत स्थापन गर्ने कामको अनुरक्षण काममा लगेको अनि उनिहरूको अध्यक्षहरूको निम्ति हो । विद्युत दुर्घटनाहरूको रोक थाम गर्नलाई के विद्युतको स्त्रोतको पृथक्करण गर्द के गर्नु पर्छ र के चाँहि गर्नु हुन्दैन त्यस विषयमा एउटा मार्गदर्शक को काम दिने छ ।

टिप्पणी :

“लो भोल्टेज” भनेको, कन्डक्टर र कन्डक्टर को बीच विद्युत सन्चालन गर्ने शक्ति सामान्यतः ५० भी. ए. सी. (अथवा १२० डी. सी.) भन्दा बढी तर १००० भी. ए. सी. (अथवा १५०० डी. सी.) भन्दा कम भएका । अथवा कन्डक्टर र धरतीको बीच ६०० भी. ए. सी. (वा र ९०० भी. ए. सी.) विद्युत सन्चालन गर्ने शक्ति भएको ।

2

विद्युत सम्बन्धित खतराहरू

- ❖ बिजुलीको तार जोड्ने काम गर्द, विद्युत स्थापन गर्ने कामको अनुरक्षण गर्द, स्विच बोर्डको र अन्य साज-सामानको काम गर्द विद्युत सम्बन्धित दुर्घटनाहरूको आम तर आधारभूत कारण हो कार्यस्थलमा विद्युतको स्रोतलाई सुरक्षितरूपले पृथक्करण नगरेको हुनले ।
- ❖ विद्युतको स्रोतलाई पहिला सुरक्षितरूपले पृथक्करण गरेको थियो भने पनि, त्यसलाई निश्चितरूपले त्यस अवस्थामा राख्नु नसकेकोले गर्द आफू तथा अन्य व्यक्तिहरू लाई जोखिममा पार्न सक्छ कारण कुनै व्यक्तिले गएर असावधानीले वा भुल चुकमा स्विचलाई चालू गर्न सक्छ ।
- ❖ विद्युतको स्रोतलाई पृथक्करण नगरि कसैले लाईव सर्केटमा काम गरेमा उसलाई विद्युतको खतरा हुने डर छ, जस्तो कि विद्युतको झटका लाग्ने, विद्युतको फ्लाशओवर अथवा शोट सर्केट समेत हुनु सक्छ ।
- ❖ विद्युत दुर्घटनाको परिणाम अति गम्भीर हुनु सक्छ । त्यसले गर्द बिजुली द्वारा मृत्यु हुनु सक्छ, मानिसको शरीरमा गम्भीररूपले पोलेको घाउ हुनुसक्छ, ऊँचाई बाट खस्नु सक्छ, आगो लाग्नु अथवा बिस्फोट इत्यादि हुनु सक्छ ।

3

कार्यस्थलमा विद्युतको स्रोतलाई पृथक्करण नगर्ने कारणहरू

कार्यस्थलमा विद्युत शक्ति स्रोतलाई पृथक्करण नगरेको धेरै कारण हुनुसक्छ । कतिपयै त मजदूरको चालचलनको कारणले हुनुसक्छ , यानै अज्ञान अथवा लापर्वाही अनि कति चाहिँ तरीका वा काम गर्ने गतिविधि जस्तो कि अपर्याप्त संचालनमा काबू , सुपरिक्षण नपुग्नु इत्यादि को कारणले गर्दा हुनुसक्छ ।

- जानाजान विद्युत पुर्याउने स्रोतलाई पृथक्करण नगरेको
 - ★ खतरा अनि दुर्घटनाको परिणामलाई कम आँक्नु ।
 - ★ आफ्नो क्षमतालाई वास्तविकता भन्दा अधिक अनुमान गर्नु अनि काममा लापर्वाही ।
 - ★ समय बचाउनलाई र आफूको सूविदाको लागि कामलाई कम गर्नु ।
- अनुचितरूपले विश्वासगर्न बिजुली पुर्याउने स्रोतलाई पृथक्करण गरिसकेको छ
 - ★ गलत स्विचलाई बन्द गरेको अथवा गलत सर्केटमा काम गरेको ।
 - ★ स्विचमा कुनै खोट भएको हुनले जस कारणलेगर्दा स्विचलाई बन्द गरे तापनि सर्केट सजीव रहेको ।
- काम गर्दा बिजुली पुर्याउने स्रोतलाई पृथक्करण गरि राख्नमा असफ हुनु
 - ★ पृथक्करण गरेको विद्युतको स्रोतलाई ताला लगाएर बन्द नगरेको हुनले कसैले पनि संयोगमा त्यसलाई जोड्न सकिन्छ ।
 - ★ पृथक्करण गरेको विद्युतको स्रोतमा कुनै चेताउनीको सूचना, चिन्ह वा फित्ता नटाँसिएको जसले अरूलाई नचलाउनु भनेर सचेत गर्न सकिन्छ ।
- कार्यको गतिविधिमा कुनै अपूर्णता भएको
 - ★ विद्युतको कामकाजमा विद्युतको स्रोतलाई पृथक्करण गर्ने विषय लिएर अपर्याप्त कार्यस्थलको नियमहरू र काम गर्ने गतिविधि भएका हुनले ।
 - ★ सुपरिक्षण नपुग्नु भएको कारणले गर्दा मजदूरको तरफ बाट सुरक्षा सम्बन्धित कार्यप्रणालीको अनुसरण नगरि खतरनाक कार्यविधि भएको ।
 - ★ विद्युत पुर्याउने स्रोत / बिजुलीको स्विच रुममा जान पाउने हैकामको संचालनमा काम ।

4

सुरक्षाको मौलिक मान्य नियमहरू

- बिजुलीको कामकाजमा खतरालाई कम गर्नलाई एउटा सुरक्षा कार्य योजना बनाउनु अनिवार्य छ। उच्चतर र प्रभावकारी कार्य प्रणाली लाई ध्यान दिएर अमल गर्नु पर्छ अनि काम गर्नु भन्दा अगाडी र काम गर्ने समयमा बिजुली को प्रतिष्ठापन गर्द बिजुलीको स्रोतलाई सुरक्षितरूपले पृथक्करण गरेको छ भनेर निश्चितः पर्याप्त सुरक्षाको बचाउको प्रबन्ध हुनु पर्छ।
- काम शुरू गर्नु भन्दा अगाडी सुरक्षित रूपले कुनै बिजुली पुर्याउने स्रोतलाई पृथक्करण गर्नु भन्दा पहिला अथवा, र सुरक्षित रूपले बिजुलीको सर्केटमा जमा भएको विद्युत शक्तिलाई सुरक्षित रूपले हटाउनुलाई उचित इनजीनीयरी र प्रशासनिक नियन्त्रण हुनु पर्छ। साथै यो कुरोलाई पनि निश्चय गर्न पर्छ कि कार्यको गतिविधि हुने सम्म यो बिजुलीको स्रोत निरापदसँग पृथक्करण अवस्थामा राखिएको हुनुपर्छ।
- कामको अवधिमा संपूर्ण विद्युत स्रोतहरू पृथक्करण अवस्थामा राखिएकोछ र संयोगले अथवा असावधानीको कारणले त्यसलाई पुनः जोडिएन सम्भवना नहुने प्रभावशाली संचालनको उपायहरू लिनु पर्छ।
- हरबखत या दगर्नु पर्छ कि जब स्विचलाई बन्ध गरेमा, लोड साइड मात्र मरेको (बन्ध) हुन्छ। स्विचको स्रोत पटि आभै पनि सजीव हुन्छ जब सम्म स्विचको विद्युत शक्ति पुर्याउने लाई पृथक्करण गरिएको छैन भने।
- विद्युत सम्बन्धि काम गर्ने मजदूरहरूले उपयुक्त तालीम प्राप्त गरिएका हुनु पर्छ तथा काम शुरू गर्नु भन्दा अगाडि तथा उनिहरूको सम्बन्धित जानकारी र अनुभज हुनुपर्छ कि कार्य गरेको समयमा विद्युत शक्ति पुर्याउने लाई पृथक्करण गर्ने आवश्यकीय कार्यविधि र सुरक्षाको विषयमा सचेत हुनुपर्छ।

5 सुरक्षाको निम्ति खास कारवाई

- ⇒ तार जोड्ने कामको नक्शाहरू, अभिन्यासको नक्शा, सर्केटको लेबल, रेकार्डहरू इत्यादि जस्तो जानकारीलाई हेरेर समावेश गरिएको सर्केटको लागि ठीक गरि विद्युत शक्ति पुर्याउने स्रोतलाई चिन्नु होस ।
- ⇒ सम्बन्धी स्वीच अथवा सर्केटलाई बन्ध गरि सर्केटको विद्युत शक्ति पुर्याउने स्रोतलाई पृथक्करण गर्नुहोस, विद्युत शक्तिको कोड (तार) अथवा सरसामान इत्यादि लाई हटाउनु होस ।
- ⇒ हुनु सकेमा, विद्युत शक्तिको स्रोतलाई स्वीच अथवा स्वीचबोर्डको पूरा ताला लगाएर अथवा अलग्गै एउटा तालाको प्रयोग गर्नुहोस । त्यो तालाको साँचो लाई सुरक्षितरूपले र समालेर राख्नु पर्छ ।
- ⇒ यदि त्यो स्वीचलाई प्राकृतिक रूपले तालाबन्धी गर्न सकिन्दैन भने, स्वीच रुमलाई ताला लगाएर अथवा स्वीच लाई बार इत्यादी लगाएर संयोगले त्यो स्वीच सम्म पुग्नु नपाउने गरि काबूमा राख्नु पर्छ ।
- ⇒ त्यो स्वीचलाई कसैले नचलाओस भनेर सो ताला/स्वीचमा सावधानीको सूचना, चिन्ह अनि फिताहरू लगाउनु पर्छ । यदि उचित हो भने, त्यसमा कस्तो किसिमको काम हो, कस्ले त्यो ताला लगाको हो, त्यो काम सिद्धिने टार्गेट दिन/समय कहिले हो, इत्यादि को विवरण दिए हुन्छ ।
- ⇒ चिन्नुमा गल्ती नहोस र सर्केटलाई कसैले स्वीचलाई नचलाई दियोस भनेर स्वीचहरू र सर्केटमा लगाएको लेबलहरू सही, स्पष्ट अनि टिकाउ हुनुपर्छ ।
- ⇒ बिजुलीको प्रतिष्ठापन गर्नु भन्दा अगाडी, एउटा भोल्टेज सूचक, मीटर अथवा अन्य कुनै उपयुक्त सरसामानको प्रयोग गरि प्रमाणित गर्नु पर्छ कि प्रतिष्ठापन लाई बन्ध गरि सके कोछ ।
- ⇒ कार्यस्थलको सहकर्मीहरू, सुपरीक्षक र अन्य मजदूर संग सम्पर्क गर्नुहोस, खास गरि उनिहरूलाई जो त्यो ठाँउमा भएको अरू विद्युतको स्वीचहरू अथवा तेहि स्वीच चलाउनु परेको छ । त्यसो गरेको कारण तिनीहरूले गल्ती गरि त्यो सम्बन्धित स्वीच नचलाई दियोस भनेर ।

6

खास खतराजनक स्थितिहरू

कतिपय विशेषरूपले खतरनाक कार्य स्थिति वा काम गर्ने वातावरण छन जहाँ विद्युत शक्ति पुर्याउने स्रोतलाई पृथक्करण गर्नु सर्वोच्च महत्वपूर्ण हुनुहुन्छ । त्यसतो अव्यस्थामा काम गर्ने ठाँउमा विद्युत तार लगाउँने/अनुपोशन काम गर्नेहरूलाई काममा जान्द पर्नेट चाहिने तरीकाको प्रयोग गर्ने विचार गर्नु पर्छ ।

● हेरफेर गर्ने कामस्

अघिबाटै सेवा संरक्षण गरि रहेको विद्युतको प्रतिष्ठापनमा केब्ल र विद्युत संवाहकको निवारण गर्ने काम समावेश भएका हेर फेरको काम गर्द अत्यन्त सावधान हुनुपर्छ । सर्केटलाई पृथक्करण गर्नु र त्यसलाई ताला लगाउँनु बायक अस्थायीरूपले विद्युत पुर्याउने केब्ललाई विद्युत शक्तिको स्रोत बाट जोड छुटायने विचार गर्नु पर्ला । त्यसो गरेमा काम अधूरो भएको स्थितिमा प्रतिष्ठापनलाई असमयमा चालू गरिने गलत बुझाइ अथवा गलती न होस ।

● उँचाइमा कार्य

उँचो स्तरमा जोडिएको विद्युतको प्रतिष्ठापनमा काम गर्द विशेष गरि खतरनाक हुनुसक्छ । हल्का विद्युतको भटकाले गर्द मजदूरले आफ्नो सन्तुलन राख्न नसकेर उँचाइ बाट खस्नु सक्छ ।

● चालक /प्रतिबंधक कार्यस्थल

एउटा चालक अथवा प्रतिबंधक कार्यस्थलमा विद्युतको काम गर्द विषेश गरि खतरनाक हुनुसक्छ , जस्तो कि गाडिएको इस्पातको ट्याङ्की भित्र । त्यो चालक कार्यस्थलले माटो चुवोट / खोट प्रवाहको निमित्त राम्रो पथ इन्तजाम गरि दिनु सक्छ । साथै मा, प्रतिबंधक कार्यस्थलमा संयोगवस सजीव भाग सित सर्म्पक भएमा आफूलाई छोडाउँनुमा भन गाहो हुनुसक्छ ।

7

उग्र स्थितिमा वास्तविक कार्य

- अत्यधिक परिस्थितिमा मात्र विद्युत आपूर्ति लाई खुल्ला राखेर एउट सजीव सर्केटमा काम गर्नु हुन्छ ।
- ज्ञान र अनुभवको हैसियतले काबिल मजदूरहरूले मात्र सजिव (विद्युत आपूर्ति) मा काम गर्न अनुमति पाउँने छ ।
- प्रस्तावित सजिव (विद्युत आपूर्ति) मा कार्य शुरू गर्नु भन्दा अगाडी जोखिमको मूल्यांकन गर्नु पर्छ अनि उपयुक्त सुरक्षाको निम्ति बाँच्ने उपायहरू, व्यक्तिगत बचावको सरसामानहरू समेत, लाई पालन गर्नुपर्छ । जहाँ निर सजीव सर्केटमा काम गर्द जोखिम बाट टार्नु सकिन्दैन त्याँहा निर सर्केटलाई पृथक्करण गर्नु पर्छ अनि तिहाँ सजीव (विद्युत आपूर्ति) कार्य गर्न मनाई गर्नु पर्छ ।
- सजीव (विद्युत आपूर्ति)कार्य गर्नमा भएका आन्त्रिक जोखिमको कारणले गर्द मजदूरले सजीव (विद्युत आपूर्ति) कार्य गर्द आफ्नो अनि अन्य मजदूरहरूको जतन गर्नु पर्छ ।
- सजीव (विद्युत आपूर्ति) कार्य गर्ने समयको अवधि र सो कार्यको लम्बनलाई सकेसम्म कम गर्नु पर्छ । अनिवार्य सजीव (विद्युत आपूर्ति) कार्य सिध्याउनु भए पछि सो सर्केटलाई पृथक्करण गर्नु पर्छ साथैमा विद्युत शक्तिको स्रोतलाई ताला लगाउनु पर्छ तब मात्र बाँकी काम गर्न सकिन्छ जहाँ निर सजीव (विद्युत आपूर्ति) कार्य गर्न आवश्यक छैन ।

- सर्केट भित्र जमा भएका शक्ति

ब्यदि कुनै अन्य किसिमको जमा गरि राखिएको शक्तिको स्रोत छ, जस्तो कि, स्टेन्ड बाई बेटरी ब्याङ्कहरू अथवा कप्यासिटर इत्यादि त्यो विद्युत सम्बन्धित प्रतिष्ठापनमा जोडिएको छ अथवा त्यो सर्केटको धारणशक्ति ठूलो छ भने, कार्य शुरू गर्नु भन्द अगाडी जमा भएको जति शक्ति छ त्यसलाई पहिला सुरक्षितरूपले पृथक्करण गर्नु पर्छ वा हटाउनु पर्छ ।

- आपत बन्द गर्ने स्विच

विद्युत सम्बन्धित सारसामानमा अनुरक्षणको कार्य गर्दा, मुख्य विद्युत पुर्याउने स्विचलाई बन्द गर्नु बायक यदि कन्ट्रोल पेनलमा अथवा त्यो सारसामानमा जोडिएको आपतमा बन्द गर्ने स्विच छ भने त्यसलाई याद गरि क्रीयाशील गराउनु पर्छ र चाबीलाई राम्रो सित समालेर राख्नु होला । यदि आपतमा बन्द गर्ने स्विच चाबीलाई रिसेट गर्ने किसिमको हो भने, त्यसलाई क्रीयाशील गराए पछि चाबीलाई हटाउनु र चाबीलाई राम्रो सित समालेर राख्नु होला ।

- विद्युत शक्ति र कन्ट्रोल सर्केटहरू दुबैलाई पृथक्करण गर्नु पर्छ

स्विच बोर्ड अथवा कन्ट्रोल पेनलमा अनुरक्षणको कार्य गर्दा, याद राख्नु होला पूर्णरूपले विद्युत शक्तिलाई पृथक्करण गर्नुलाई विद्युत शक्तिलाई तथा कन्ट्रोल सर्केटहरू दुबैलाई पृथक्करण गर्नु पर्छ । प्राय जस्तो कन्ट्रोल सर्केटलाई अलगै फ्यूस / MCB मार्फत पुर याएको हुन्छ ।

- क्रीयाशील कार्यस्थल

विभिन्न व्यवसाय गर्ने मजदूरहरू भएको कार्यस्थलमा जहाँ सबैलाई कामको निम्ति अथवा जाँच गर्नलाई विद्युत शक्तिको आवश्यकता हुनुसक्छ, अव्यवस्थित स्थिति नहोस भनेर विद्युत शक्तिको प्रयोगमा यथार्थ रूपसंग पालन गर्न पर्ने हैकममा राख्ने प्रबन्ध गर्नु पर्छ । उपयुक्त विद्युत शक्तिको स्रोतलाई पृथक्करण गरिएको छ र संबन्धित विद्युत शक्तिको स्रोतलाई असमयमा विद्युत शक्ति संचारन गराओस वा अनजानमा पुनःसंचार नगराओस भनेर ध्यानपूर्वक हेरचाह गर्नु आवश्यक छ ।

- कसाकस कार्य तालिका

कसाकस कार्य तालिकाको सामना गर्न परे तापनि सुरक्षालाई बलिदानमा चडाउनु हुन्दैन । सारै बढी समावेश नगर्नु यहाँ सम्म कि कार्यस्थलमा विद्युत शक्तिलाई पृथक्करण नगरि काम गर्न दिने, त्यसो गरि कामलाई छोटो गरेमा त्यसको बदलीमा कसैको प्राण जानु सक्छ ।

9

सुपरिक्षकले खास गरि ध्यान दिनु पर्ने कुरो

- ❑ निश्चय गर्नु पर्छ कि तालीम र अनुभवको हैसियतले काबिल मजदूरहरूले मात्र विद्युतको तार जोडने अनि अनुपोशनको काम गर्न अनुमति पाउने छ ।
- ❑ सुपरीक्षकले मजदूरहरूलाई स्पष्ट रूपले काम शुरू गर्नु भन्दा अगाडी र काम गर्दा विद्युत शक्तिलाई पृथक्करण गर्दा चाहिएको माँगहरूको विषयमा आदेश दिनु पर्छ । उनिहरूले मजदूरहरूलाई त्यो कामको विषयमा र सुरक्षाको शर्तहरू विषयमा पर्याप्त जानकारी दिनु पर्छ ।
- ❑ जटिल वा तुरन्तै गर्नु पर्ने कार्य गर्नु पर्दा कडा निगरानी राख्नु पर्छ । त्यसलाई पूरा गर्नमा आभै बढी कडा इनजीनीयरिंग र प्रशासनिक नियन्त्रणको आवश्यकता हुनेछ, जस्तो कि , यदि स्थिति मा जरूरी भएमा काम गर्ने स्थानमा अनुमति पत्र हुनुपर्ने नियम ।
- ❑ सुपरीक्षकले कार्यस्थलमा कुनै विद्युत शक्तिलाई पृथक्करण नगरि काम गरेको अवस्थालाई निरिक्षण गर्नु पर्छ । र चिन्नु पर्छ कि त्यो उल्लंघन भएको अवस्था त्यो स्थितिमा मात्र हो कि त व्यापकरूपले त्यस्तो अवस्था छ साथैमा नियम पालन नगरेको कारण के हो, जस्तो कि डिजाइनमा केहि समस्या छ, स्विच तिर पुग्नु गाह्रो भएको कारणले हो कि त प्रचालन कुनै प्रतिबन्ध इत्यादि भएका हुनले, अनि त्यसलाई सुधार गर्नु पर्छ ।

10 संक्षेपमा

- ✓ याद राख्नु होस कार्यस्थलमा सजीव विद्युतमा काम बाट जोगिनलाई विद्युत शक्तिलाई पृथक्करण गर्न याद राख्नु होस । त्यसो नगरेमा त्यासको परिणाम बिजुलीको कारण मृत्यु, गम्भीररूपले जलन अनि आगो लाग्नु वा विस्फोट हुनुसकछ ।
- ✓ “सानो” काम हो भनेर त्यसको खतरालाई कम सम्झनु हुन्दैन न त आफ्नो काबिलियतलाई बढी सम्झनु हुन्दैन । आफ्नो सुविधाको लागि अथवा समय बचाउँनलाई संक्षिप्त तरीकाले काम गरे केहि फाइदा हुनेछैन ।
- ✓ कार्यको ध्यानपूर्वकरूपले योजना गर्नुहोस र आफ्नो लागि सुरक्षाको सुरक्षाको तरीकारू बनाउँनुहोस जस्को आफू मुनि काम गर्ने व्यक्तिहरू र मजदूरहरूले पालन गर्नु पर्छ ।
- ✓ विद्युत पुर्याउने स्त्रोतलाई बन्ध गरि त्यसमा ताला लगाउँनु होस । त्यो विद्युत प्रतिष्ठापन गर्ने काम शुरू गर्नु अगाडी उपयुक्त सावधानी सूचना पत्र, चिन्न अथवा ट्याग टसाउँनुहोस ।
- ✓ कार्यस्थलमा यथोचित प्रशासनिक काबू र हेरचाह गरि निश्चित गर्नुहोला कि विद्युत प्रतिष्ठापनको विद्युत पुर्याउने स्त्रोतलाई कसैले गडबड नगरिदियोस ।

सोधपुछहरू

यस सूचना पत्रको विषयमा यदि तपाईंलाई केहि सोध बुझ गर्नुछ भने अनि पेशागत सुरक्षा तथा स्वास्थ्यको विषयमा सल्लाह चाहिएमा, कृपया श्रम विभागको पेशागत सुरक्षा तथा स्वास्थ्य शाखालाई निम्न माध्यम बाट सम्पर्क गरे हुन्छ :

फोन : २५५९ २२९७ (कार्य समय पछि अटो-रेकार्डिंग)

फ्याक्स : २९९५ ९४९०

इ-मेल : enquiry@labour.gov.hk

श्रम विभागको सेवाकार्यको विषयमा र श्रम अध्यादेशको मुख्य विषयमा जानकारी इन्टरनेटमा हाम्रो होम पेजमा पनि पाइन्छ । हाम्रो होम पेजको पत्ता हो: <http://www.labour.gov.hk>

पेशागत सुरक्षा तथा स्वास्थ्य परिषदको सेवाकार्यको विषयमा जानकारी हट लाइन २७३९ ९००० द्वारा प्राप्त हुनु सकिन्छ ।

सिकायतहरू

यदि तपाईंलाई असुरक्षित कार्यस्थल र कार्यप्रणालीको विषयमा कुनै सिकायत गर्नु छ भने कृपया श्रम विभागको पेशीगत स्वास्थ्य र स्वास्थ्य विज्ञानको सिकायत हटलाइन २५४२ २९७२ मा फोन गर्नु होला । सबै सिकायतहरू लाई विश्वासपूर्वकरूपले हेरिदिने छन ।

